

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва

СИЛАБУС

**ТОВАРОЗНАВСТВО. ПОСЛУГИ / SCIENCE OF COMMODITIES.
SERVICES**

Інформація про викладача	
Викладач	Сіренко Світлана
Науковий ступінь	кандидат технічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємства
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Соборна 87, ауд. 50
Контактний телефон	096-26-44-853
Е-mail:	s.sirenko@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/course/view.php?id=552
Інформація про освітній компонент	
Статус компонента	Вибірковий
Освітній ступінь	Бакалавр
Навчальний рік	2026/2027
Анотація курсу	Мета вивчення освітнього компонента - формування у здобувачів системи знань щодо правил організації та технології надання послуг, структури та змісту основних законодавчих та нормативних документів, що регламентують їх роботу. Завданням вивчення освітнього компонента є: – набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо сутності основних понять та термінології у сфері послуг, їх властивостей та принципів класифікації; – вміння позиціонувати послуги їх у загальногосподарській сфері та на міжнародних ринках; – визначення підходів до оцінювання якості та конкурентоспроможності окремих видів послуг згідно законодавчої та нормативної бази.
Мова викладання	Українська мова
Результати навчання	- вміння визначати та оцінювати характеристики послуг в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності; – вміння формувати інформаційне середовище щодо якості та конкурентоспроможності послуг; – вміння користуватись сучасними методами визначення якості та конкурентоспроможності послуг відповідно до вимог чинних нормативних документів; – вміння використовувати правові засади захисту прав споживачів при наданні послуг; – вміння класифікувати послуги за характерними класифікаційними ознаками; – вміння визначати за нормативними документами обов’язкові вимоги щодо безпечності послуг; – вміння аналізувати технологію надання окремих видів послуг;

	– вміння визначати якість окремих видів послуг; – вміння визначати конкурентоспроможність окремих видів послуг; – вміння використовувати законодавчу та нормативну базу для аналізу організації та технології окремих видів послуг; – вміння визначати особливості міжнародної торгівлі послугами, аналізувати структуру та основні елементи ГАТС та структуру світової торгівлі послугами.					
Тематичний план та оцінювання результатів навчання						
Назва теми	Усього годин / кредитів	Кількість годин			Форми контролю	Бальна оцінка
		з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувачів		
Тема 1. Послуга як специфічний товар	10	2	2	6	В, ВПЗ, УД, Т	5
Тема 2. Послуги у міжнародній торгівлі	10	2	2	6	В, ВПЗ, УД, Т	5
Тема 3. Якість, безпека та конкурентоспроможність послуг	10	2	2	6	В, ВПЗ, УД, Т	5
Тема 4. Побутові послуги та умови їх надання	10	2	2	6	В, ВПЗ, УД, Т	5
Тема 5. Послуги пасажирського транспорту	10	2	2	6	В, ВПЗ, ДП	5
Тема 6. Послуги зв'язку	10	2	2	6	В, ВПЗ, ДП	5
Тема 7. Житлово-комунальні послуги	10	2	2	6	В, ВПЗ, ДП	5
Тема 8. Послуги установ культури	10	2	2	6	В, ВПЗ, ДП	5
Тема 9. Туристичні та екскурсійні послуги	14	4	4	6	В, ВПЗ, ДП	10
Тема 10. Послуги фізичної культури та спорту	10	2	2	6	В, ВПЗ, УД, Т	5
Тема 11. Медичні, санаторно-оздоровчі, ветеринарні послуги	10	2	2	6	В, ВПЗ, УД, Т	5
Тема 12. Послуги правового характеру та послуги банків	10	2	2	6	В, ВПЗ, УД, Т	5
Тема 13. Послуги у галузі освіти	10	2	2	6	В, ВПЗ, УД, Т	5
Тема 14. Послуги закладів ресторанного господарства, торгівлі, послуги ринків	12	4	4	4	В, ВПЗ, УД, Т	10
Тема 15. Окремі види послуг населенню	10	2	2	6	В, ВПЗ, УД, Т	5
Індивідуальне завдання	24			24	ІЗ	15

Разом		180/6	34	34	112	100
Підсумковий контроль-екзамен						
Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал. ВПЗ – виконання практичних завдань – 2 бали. УД – участь у дискусії – 1 бал. ДП – доповідь та презентація – 2 бали. Т – тестування – 1 бал. ІЗ – індивідуальні завдання – 15 балів (участь у наукових заходах). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів. Критерії оцінювання встановлені відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти http://www.vtei.com.ua/doc/2024/dok/8.pdf..					
Основні літературні та інформаційні джерела	1. Про транспорт: Закон України від 10.11.94 № 232/94-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text 2. Про залізничний транспорт: Закон України від 04.07.96 № 273/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80#Text 3. Про культуру : Закон України від 21.09.2023 № 2778-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text 4. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 01.01.2024 № 3808-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text 5. Про вищу освіту : Закон України від 27.12.2023 № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text 6. Про захист прав споживачів : Закон України від 19.11.2022 № 1023- XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text 7. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами : Наказ Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України від 02.10.2020 № 104. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1257-07#Text 8. Сіренко С.О., Мережко Н.В., Мокроусова О.Р., Коптюх Л.А., та ін. Товарознавство. Непродовольчі товари. Київ : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2019. 760 с. 9. Шарко В.В., Сіренко С.О. Стандартизація послуг торговельного підприємства. <i>Підприємництво, торгівля, маркетинг: стратегії, технології та інновації</i> : тези доп. IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 27 трав. 2021 р. Київ : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2021. С. 122-126 10. Sirenko S., Ternova A., Vlasenko I. Truck Transportation in Ukraine: Impact on Economic Development, Problems and Prospects. <i>The level of development of science and technology in the XXI century '2023</i> : collective monograph. Karlsruhe : ScientificWorld-NetAkhatAV, 2023. Book 22. Part 2. Pp. 57-64, 186, 187 13. Сіренко С.О. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку внутрішньої торгівлі України. <i>Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки</i>. 2023. № 2 (316). С. 230-234					
Політика освітнього компонента						
Організація навчання	Аудиторні заняття з освітнього компонента проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті ВТЕІ ДТЕУ. Вимоги щодо організації навчання: 1. Сумлінне виконання розкладу занять з освітнього компонента (здобувачі вищої освіти відвідують заняття в обов'язковому порядку; здобувачі, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).					

	2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять, якісне і своєчасне виконання завдань та обов'язкове виконання самостійних завдань, наданих викладачем. 3. Користування мобільними пристроями під час заняття лише з дозволу викладача і тільки з навчальною метою. 4. Здобувач вищої освіти може ознайомлюватись із своїми оцінками та накопиченими балами в особистому електронному кабінеті, що міститься у вільному доступі. 5. Можливість перескладання будь-якого експрес-контролю в разі отримання незадовільної оцінки. Згідно з робочою програмою освітнього компонента окремі теми або їх питання викладаються на лекційних заняттях, інші – вивчаються здобувачами самостійно. Вивчення доцільно розпочати з ознайомлення з програмою курсу, а потім переходити до послідовного вивчення окремих тем. Самостійна робота здобувачів повинна проводитися у двох напрямках: – з питань тем освітнього компонента, які розглядалися під час аудиторних занять, увагу слід зосередити на більш детальному вивченні окремих положень законодавчих актів; – з питань тем освітнього компонента, які повністю передбачені для самостійного вивчення, необхідно опрацювати та засвоїти матеріал у відповідності з робочою програмою. Для кращого засвоєння матеріалу доцільно по кожній з тем і підтем скласти конспект. Перевірка виконання самостійної роботи проводиться викладачем на практичних заняттях, а також виноситься на поточний контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.
Інтеграція ШІ в освітній процес	Інтеграція ШІ в освітній процес здійснюється відповідно до Політики застосування штучного інтелекту (ШІ). Згідно пункту 3. Політики застосування штучного інтелекту (ШІ) правила для здобувачів: 3.1. Дозволене використання ШІ (як допоміжного інструменту) 3.1.1. Планування та генерація ідей Використання ШІ для мозкового штурму, пошуку нових ідей для теми тез (з обов'язковим додаванням у запит посилань на україномовні джерела за тематикою дослідження). 3.1.2. Допомога в дослідженнях Узагальнення великих наукових статей або звітів для швидкого розуміння їхньої суті. Важливо: це не замінює необхідності самостійного прочитання та критичного аналізу ключових джерел. Пошук релевантної літератури або джерел (з обов'язковою подальшою перевіркою їх існування та достовірності, оскільки ШІ може вигадувати джерела). 3.1.3. Покращення власного тексту Перевірка граматики, орфографії та пунктуації у власноруч написаному тексті. Перефразування власних складних речень для покращення ясності та стилю. Переклад фрагментів тексту з іноземних джерел з обов'язковим подальшим редагуванням, оскільки автоматичний переклад часто буває неточним. 3.2. Заборонене використання ШІ (що вважається порушенням академічної доброчесності) Наступні дії є суворо забороненими і розглядаються як грубе порушення принципів академічної доброчесності, що прирівнюється до плагіату та

	академічного шахрайства: 3.2.1. Пряме копіювання (Плагіат) Подання тексту, повністю або значною мірою згенерованого ШІ, як власної, оригінальної роботи. Це стосується як цілої роботи, так і окремих абзаців. 3.2.2. Використання під час контрольних заходів Будь-яке використання інструментів ШІ під час іспитів, тестів (включаючи онлайн-тестування), якщо це не було прямо та письмово дозволено науково-педагогічним працівником для конкретного завдання. 3.2.3. Фальсифікація та вигадкування Використання ШІ для створення фальшивих даних, неіснуючих посилань на літературу, фейкових цитат чи результатів досліджень. 3.2.4. Делегування ключових завдань Перекладання на ШІ основного аналітичного чи творчого завдання роботи. Наприклад, замість самостійного аналізу ринкової ситуації здобувач дає ШІ запит: «Проаналізуй ринок смартфонів в Україні та напиши висновки», а потім подає отриманий текст як результат власного аналізу. 3.2.5. Виконання роботи за іншого Використання ШІ для відповідей, виконання групових завдань від імені здобувача, якщо це не передбачає його активної інтелектуальної участі. 3.3. Вимоги до декларування та цитування Прозорість є ключовим елементом відповідального використання ШІ. 3.3.1. Обов'язок декларування Здобувач зобов'язаний декларувати факт використання інструментів генеративного ШІ у всіх письмових роботах, що підлягають оцінюванню, зокрема тезах. Виняток: декларування не вимагається для базових завдань, як-от перевірка орфографії чи граматики за допомогою вбудованих редакторів (наприклад, в MS Word). 3.3.3. Формат декларації Декларація має бути представлена в окремому документі «Декларація про використання ШІ». Декларація повинна містити: назву інструменту та компанію-розробника (наприклад, ChatGPT від OpenAI, Gemini від Google); чіткий перелік завдань, для яких використовувався ШІ; підтвердження, що здобувач несе повну відповідальність за фінальний зміст роботи. Приклад повної декларації: Декларація про використання ШІ Під час підготовки даних тез було використано інструмент ChatGPT-4 (OpenAI). Його було застосовано для таких допоміжних завдань: генерація ідей для структури роботи на етапі планування; перефразування трьох речень у розділі 2 для покращення стилістики; генерація базового шаблону для SWOT-аналізу, який був згодом самостійно заповнений та проаналізований. Весь основний текст, аналіз, інтерпретація даних та висновки є результатом моєї власної інтелектуальної праці. Я перевірів(ла) всю інформацію, отриману від ШІ, на точність та достовірність і несу повну відповідальність за зміст цієї роботи.
Відпрацювання пропусків занять	Пропущені заняття в обов'язковому порядку відпрацьовуються: лекційні – шляхом конспектування відповідних тем, практичні – шляхом виконання практичних ситуацій.

Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль – екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені). Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти.
Академічна доброчесність	Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/35.pdf. Політика застосування штучного інтелекту (ШІ) http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/96.pdf.
Інші складові політики компонента	Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені робочою програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він / вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації НПП.

Затверджено на засіданні кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва 26.01.2026, протокол № 01.

Науково-педагогічний працівник

Світлана СІРЕНКО

Завідувач кафедри

Алла ТЕРНОВА